

חוברת ש

נוסד בשנת תרע"ג כפול

חלק ה

חודש כסלו תרצ"ב

הפרדס

קובץ רבני חדשי

יופיע לאור כעת בשיקאגו

ישא מדברותיו להגדיל תורה ולהאדירה בהשתתפות גאוני וגדולי דורנו שליט"א

העורך והמו"ל

הרב שמואל אהרן הלוי פרדס

מלפנים רב ור"מ בזוירצה ובנדון (פולין)

ואב"ד בשמשאקאווא (נאליציען), וכעת בשיקאגו.

מחיר "הפרדס" לשנה:

בחו"ל: — 2 דולר

בארצנו: — 3 דולר

“HAPARDES”

Rabbinical Monthly Journal

Volume 5

DECEMBER, 1931.

Number 9

Price—\$3.00 Per Year

RABBI S. A. PARDES, Editor

1504 South Turner Ave.

Chicago, Illinois

Entered as second class matter November 15, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Moinester Press, 711 N. Seventeenth St., St. Louis, Mo.

* * * * * תוכן הענינים * * * * *

- ועד הכשרות בניו־יֶאָרְק, עבודת אגוה"ר, תקנת עגונות, גבינה בשרה, ישיבת ד' יצחק אלחנן — — — — — המערכת
- (פג) הכשר וטומאה במשקין — — — — — הרב תב"צ נטוולוביץ, האריסבורג.
- (פר) בענין זבין מאדם — — — — — הרב אהרן זאלמאנאוויץ, מאנטריעל.
- (פה) חנוך כהונה — — — — — הרב מאיר בלומענפעלד, נוארק, נד"ז.
- (פו) בענין לחמי תורה — — — — — הרב מרדכי הירשפרונג, קענטאן, אהיו.
- (פז) בענין קבוע — — — — — הרב יוסף מאיר מרגליות, ברונקס, נ. י.

עזרת תורה

ימי החורף ממשמישים ובאים, ורבני גדולי ישראל ומשרתי בקודש בכל ארצות ארץ ישראל ויורקא, סובלים חרפת רעב ממיט, רעבים וצמאים ערומים ויחפים, לאלפים מכתבים נמצאו בלשכת עזרת תורה נכתבום בדיו של דמעות הקורעים לבות האדם, והמה מחכים יום יום, על התמיכות שיבוא להם מעזרת תורה, ומה נעשה? הקופת עזרת תורה ריקם, עוד המה בעלי חובות, חוב קדוש מוטל על כל איש ואיש לבוא לעזרת גבורים אלו, אחינו בני ישראל חוסו נא! רחמו נא! על גדולי ישראל אלו, עזרה מהירה נחוצה מאד, יתברכו כל אלה המנדבים לטובת "עזרת תורה".

הכתובת:

EZRAS TORAH FUND

214 E. Broadway

New York

מערכת הפרדס

מכתבי השבון נשלחו לכל הותמי וקוראי הפרדס, חוב קדוש מוטל על כל מי שהחשבון הגיע אליו למלאות מוד הובתו ולשלוח המהאה למערכת הפרדס, כאשר נזכר הנחיצות במכתב השבון.

ועידה חצי שנתית של אגוה"ר

הועידה חצי שנתית של אגוה"ר שהיה בסיני סינטי, גם חג הכתר של הנשיא מאגוה"ר הגאון ר' אליעזר סילווער שליט"א שנתקבל לרב אב"ד בסינסינטי יבוא בחוברת הבא אי"ה.

חתמו ושרמו בעד הפרדס

ועד הכשרות בנוי יארק

הועד הכשרות הזמני שנבחרו בנויארק להיטיב ולשפר את מצב הכשרות בכח הממשלה, המה עושים הכנות המוכשרים לזה — מזמן לזמן יש להם אספות מרבנים ובע"ב, בתקוה אשר בקרוב כל העיר נויארק יכירו פעולותיהם למצב הכשרות.

עבודת אגודת הרבנים

בזמן האחרון נסעו ועד מיוחד מאגודה"ר לוושינגטון, להשתדל בעד בנות ישראל שנסעו לאירופה, ושמה נשאו לאיש אשר המה חשבו לבטח שיש להם הכח להביא בעלם לארצות הברית, ובזמן האחרון הקונסל אמריקנאי באירופה, אינו נותן להם הרשיון (וויזא) שיוכלו לבוא לפה, מפני אמתלאות שונות, המה בתקותם אשר יתאשר מוואשינגטון הרשיון שלהם, המה עומדים בקישור מכתבים עם אלה העומדים בראש בענין זה.

לתקנת עגונות

למותר להדגיש לקוראינו עד כמה מסובכת פרובלימות העגונות בישראל, כי מצב העגונות רע מאד, אלפי עגונות עגונות צועקות לעזרה, בכל קצוי תבל וביחוד באירופה, כי בעליהן עזבוהן לאנחות, ואין מי שיושיט יד עזרה להן, ואין מי שישתדל להקל את מצבן ברב או במעט, בעליהן נמצאים באמריקה או בשאר ארצות, ואינם שמים על לב שהם מעגנים את נשיהם האומללות,

במערכת "הפרדס" יש לשכה מיוחדת לעניני עגונות, וכבר השתדלה מערכת "הפרדס"

בזמנים שונים לעזור לגשי ישראל, עגונות, עגונות, ולפעמים הצליח במפעלו זה ועבודתו הביאה תוצאות מוחשיות, מזמן לזמן באים מכתבי איומים, מאת לשכת הועד לעניני עגונות בורשה, הנוסד ע"י אגודת הרבנים בפולין, המספרים את צרותיהן של נשי ישראל בפולין שנעזבו לאנחות על ידי בעליהן שיצאו לאמריקה, ומתארים בהמכתבים הזעקות והיללות הפולח כליות ולב, מהנשים העניות הסוערות הדופקות על פתחן יום יום.

נמצאו רבנים בערים שונות, אשר אם יבוא ידים מכתב ממערכת "הפרדס" הנוגע לתקנת עגונות המה מתחבאים עצמם, ומתיראים להגיד להאיש שמחפשים אותו, או להודיע ללשכת "הפרדס" שנמצאו אצלם איש כזה, אין לתאר העון הגדול אשר עושה, כי אין לתאר המצב האיום והנורא מהנשים העגונות העטופות בזלעפות רעב.

עובדא כזו קרה זה שתי שנים שנדפסו רשימות שמות אנשים ב"הפרדס" ומיד בא לו מכתב משו"ב בעיר אחת אשר שם נמצא איש הזה, וכותב אשר כבר דבר עמו, והוא נכון לבוא עמו לשיקאגא, ולעשות גט פטורין, ולשלוח סך חמשה מאות דולר, וכקצב לזה יום מיוחד, והוא לא בא עמו עד היום, והשו"ב הזה איננו משיב מאומה על המכתבים שנכתב לו.

בזמן הבא המערכת "הפרדס" יודפס רשימות אנשים וכתבותיהם, וחוב קרוש מוטל על כל רב בעירו או בע"ב לחקור ולחפש אחרי אינו איש הנמצא בעירו, שעזב אשתו באירופה, בלי להתעצל, ומיד לעזור את הענין ולחפש אחרי האיש הזה.

אזהרה גדולה לתקנת עגונות

בזמן האחרון היה לפני ענין עגונה, אחד משי-

ביין, מציריך: "כל סחורה היוצא מתחת ידו היא בחזקת כשרות, וראוי לכל איש אף המדקדקים ביותר וכל נפש היפה יאכלו בלי שום חשש ופקפוק", ואגודת הרבנים דארצות הברית וקנדה המה מאשרים הכשרים אלו.

הגבינות אלו המה טובים ויפים למאכל, כי המה נעשים מחלב הטוב והיפה בשווייץ, אשר מפורסם לזה.

חוב גדול מוטל על כל איש הירא וחרד, לשלוח אחרי גבינות אלו ולראות אשר בכל עיר ועיר יהיה תנות שימכור גבינות אלו, כדי שלא יהיה נכשל בנבלות וטרפות, גבינות אלו נמצאים למכירה אצל:

ד. מיללער 13 עסקס סטריט, ניו־ארק

D. MILLER

13 Essex St.

New York City

ישיבת ר' יצחק אלחנן ניו־ארק

המוסד הגדול ישיבת ר' יצחק אלחנן מרכז תורה גדול ונשגב במדינת זו אשר מצודתו פרושה על כל רחבי אמריקה היהדות, מקום שם משתלמים התלמידים להיות קרבניטי האומה גדולי ישראל, רבנים ודברים בישראל.

המוסד הזה סובל מיסבר גדול ונורא בשל חוסר אמצעים כספים, בימים הנוראים ר"ח, יוה"כ, סוכות, נעשה מגבית גדול בכל המדינה בעד הישיבה, אבל מעט אשר בא ללשכת הישיבה, חוב קדוש מוטל על כל רב ורב, לעורר בכל ביה"כ אשר כל מי שנדר בעד הישיבה, הוא כולו קודש לר', ומוטל עליו החוב לפרוע מיד, וכל בית הכנסת אשר עוד לא עשה מגבית לטובת הישיבה, ימי חנוכה מוקדש לזה.

יהודי מדינה זו צריכים להבין את ערך המוסד הזה ואם לא נבוא לעזרת המוסד, יש מקום לירא שיצטרכו לסגור, עשו את חובתכם לטובת המוסד הזה, להגדיל תורה ולהאדירה.

קאנא נסע לזוארשא, (פולין), ושם נשא את בת אחותו, בדעתו שיוכל להביאה לארצות הברית בתור זכות אזרח הארץ (בירגער) וכאשר בא חזרה לארצות הברית, נודע לו כי הממשלה בוושינגטון אינם מתאשרים הנשואין שלו מפאת חוקי הארץ אשר נישואי קרובים כאלו אינם מתאשרים מהממשלה, והמה נתנו לו על כח זה כתב פטור (דיווארס).

חוב גדול מוטל להכריז ולפרסם באירופה, אשר טרם שנעשו שם נישואי קרובים לאנשי ארצות הברית, שיכלו לשאול להקונסל אמריקאי, אם נישואין כאלו יתאשרו לפי חוק הממשלה באמר ריקה, שיחוי' להם הזכות לבוא לכאן בתור אשתו.

גבינה כשרה

הדבר ידוע ומפורסם, אשר כל גבינות הנעשים בבתי חרושת בארצות הברית, המה טרפה, כי נעשו בלי השגחה, ויש עליהם הרכה הששות, (א) מפני חלב עכו"ם, (ב) מפני גבינת עכו"ם, (ג) מחשש קיבת נבלה, והחשש האחרון נודע בזמן האחרון, וגם כל הגבינות אשר מכיאים מאירור פה, ממדינת שווייץ ומדינות אחרות, המה נעשים שמה בלי השגחה, ובזמן האחרון השתדל הרה"ג המפורסם ר' יהואל נתן וואססער להביא גבינות כשרות הנעשים במדינת שווייץ, בהשגחה יתירה ומעולה, הגבינות אלו נעשים אצל יהודים חרדים, אשר יש שמה שמירה מעולה מעת חליבת הפרות עד שנעשה מהם גבינות, הכל נעשה מהחל עד כלה בהשגחה יתירה מרבנים יראים וחרדים, וגאנוני הדור יעידון ויגידון על זה, וזה לשון מכתב הגאון הגדול אבד"ק קאוונא שליט"א, באמצע מכתבו: "הוא בר סמכא גמור לענין כשרות על כל הרברים שנעשים תחת השגחתו בלי פקפוק, ואף להמדקקין ביותר יכולים לסמוך עליו סמוך ובטוח", וכן לשון מכתב הרב קארר

סימן פג

הכשר וטומאה במשקין

בפרדס סי' נ"ח כתב להשיג עלי ש"ב הרב הגאון ר"ח מעדניק נ"ו משיקאנא על מה שהדשתי דדעת הרמב"ם ג"כ דמ"פ מקבלין טומאה כשהוכשרו ע"י ז' משקין, וכת"ר התחיל בזה שכתב לדשון הרמב"ם אינו סובל חידוש זה, ובאמת להזיף לישונו של הר"ם ז"ל דתלה טעם דמ"פ אין מקבלין טומאה משום דאינן מכשירין, וכן מה שהביא כת"ר לערער היסוד שלי דאיתא בתוספתא וציון בר"ש תרומות למה לו לכת"ר להביא ממדחק להמו והלא הכ"מ על אחר הביא את התוספתא ואת הר"ש ובאמת לפי מה שהבין כת"ר בדבריו היה לו להשיב על דבריו מהרמב"ם שם ה' כ"א דפסק "ושמ"פ בולן לא אוכל ולא משקה חשב עליו בין לאוכלין ובין למשקין בטלה דעתו" אלא דשני מיני מ"פ אחד היבא שיצאו מעצמן ואחד היבא שסחטן כמו שמבואר בראב"ד שם בהישנות ודבריו שכתבתי לחדש דלהרמב"ם נמי מ"פ מק"ט ע"י הכשר מו' משקין דוקא היבא שסחטן ולא היבא שיצאו ממילא מעצמן, דשני גדדים וטעמים הם הא דמ"פ א"מ ומק"ט גדר אחד דזיע בעלמא הן ועוד הטעם דמבואר בתו"ב דמ"פ אינן מקבלין טומאה, ומוציא אני מי תותים ומי דימונים ושאר כל מי פירות מפני שיש להם שם לווי וכן לענין הכשר זרעים מבואר בתו"ב דילפינן מטומאה ולכאורה למה בעינן הטעם למעט דיש להם שם לווי תיפוק ליה דזיע בעלמא הן אלא ריש ב' מיני מ"פ ביצאן מאליהן הטעם משום דזיע בעלמא הן ובין היבא שסחטן דבעינן הדרש דתו"ב, ור"א ור"י בפלוגתתן בתרומות פו"א הוי ביצאו מאליהן, (ועיין פסחים כ"ד דאין לוקים משום ערלה על היוצא ממ"פ משום דזיעה בעלמא היא ובברכות ל"ח דמברכים על ד"ת שהכל זמקו לה כר"י דזיעה בעלמא הוא) ובמקום שסחטן דאז נחשבים למשקה אלא דהמיעוט משום דיש להם שם לווי ובה תלה הרמב"ם כשם שאינן מכשירין כך אינן מקבלין טומאה וזה ישובי להשגת הראב"ד שם דגם הר"ם סובר דהיבא שסחטן

דמק"ט היבא דהוכשרו מו' משקין דלא גרע מאוכל ומהתוספתא לא יקשה עלי דשם מיירי ביצאו מעצמן דמהל בעלמא זזיעה בעלמא ובדאי לא מהני הכשר מו' משקין דשם החסרון מצד עצמותו של הדבר דאינו משקה וכן הא דפסק הר"ם דמ"פ אינו לא אוכל ולא משקה מיירי ביוציאין מעצמן דהחסרון הוא מצד עצמותו דאינו חשיב כלום ודבריו במקום שסחטן דמשקה הוא רק דהחסרון מפני שיש להם שם לווי ובה כתבתי לחדש דע"י הכשר מו' משקין מק"מ.

(ב) ולכאורה יש להעיר על מה שחלקתי במ"פ בין יצאו מעצמן להיבא שסחטן מירושלמי תרומות פו"א ה"ב הווין בעי מימד מה פליגין בחומיש אבל בקרן אף ר"י מודה מה פליגין ליעבר הא בתהילה אף ר"י מודה ותנינן דביט חמרים ר"א מחייב חומיש ור"י פוטר כאן שזבו מיטנטבלו וכאן שזבו עד שלא נטבלו, למה לא מחלק הירושלמי בין זבו מעצמן להיבא שסחטן, אבל באמת בתרומה גדר וטעם אחר מחולק מטומאה דהלא בהולין פ' העיר והרוטב מבואר דטעמו של ר"י הוא משום דזיף תרומה מבכורים ובבכורים הלא איבא מיעוטא מקרא משום דפרי אתה מביא, ולא דוקא מ"פ, וכזה ישבתי קושית הר"ש שם דפסחים כ"ד משמע דטעמו של ר"י הוא בתרומה משום דזיעה בעלמא היא וכן מהא דברכות ל"ט דטעמו של ר"י הוא דזיעה בעלמא כן לענין ברכה והלא טעמו של ר"י דפוטר הוא מקרא ולפי שבארנו דזיע הוא רק שיצאו מעצמן אבל היבא דסחטן ועשה מהן משקה אז בעינן לפטור גם לר"י מקרא והסוגיא דעור ורוטב מיירי שסחטן ולהכי בעינן מיעוטא דקרא.

(ג) ויש לסתור עיקר יסודו של כת"ר במה שהשיב עלי מהתוספתא דבהכשר הלא בעינן לרצונו ושלא לרצונו אינו מכשיר וברמב"ם פו"ד מהל' ט"א שהזכיר כת"ר הלא מבואר נפל מים וכן מ"פ שנתערבו מעצמן כלא רצונו ולהכי אינן מוכשרין, ובירושלמי תרומות פו"א אר"נ לא נחלקו אלא היבא שנפל לתוכו משקה ולהכי אינו מוכשר כיון דלא הוי ברצון הבעלים הן אמת דבתוספתא הני' שנתן לתוכו מים אבל הלא הלכה פסוקה ברמב"ם פו"ב מהל' ט"א ה"ב אפילו כלל פירותיו מפני הצורך והוא אין רצונו שיה' בלולין

הרי אלו לא הוכשרו, וכל דברי התוס' והירושלמי שם הם לא סתירה לדברי כי אם יסוד וסמוכים, "ד"ת ר"א אומר חייב במעשרות אמר ר' נתן מודה ר"א שאם תקן הת' ודבשן באספמיו שלא יאכל את הדבש עד שיתקן את התמרים מודה ר"א שאם תקן הת' ודבשן באספמיו שפטור" ובירושלמי שם מילתיה דר"א שהוא מעשר מן התמרים על הדבש ולפי התמרים מילתיה אמרה שהוא מעשר מן התמרים על הדבש לפי הדבש ולפי התמרים, ופליגי הת"ק ור"נ בזה דהת"ק סובר דר"א מחשיב ד"ת וכן שאר מ"פ משקה מצד עצמן דרבי מכל משקה אשר ישתה וכן לענין מעשרות ושאר דברים והחייב דמעשרות בהם הוא מצד עצמן ור' נתן סובר דדעתו של ר"א לא משום דחשיב מ"פ למשקה מצד עצמו רק חלק מן האוכל הוא ולענין מעשרות אם תקן את התמרים על הדבש די דאין דין וחייב למ"פ בפני עצמן רק חלק מהאוכל הוא, וכן לענין טומאה הת"ק סובר כר"א דמ"פ הוא משקה בפני עצמו וטומאתו מצד משקה, ור' נתן אומר מודה ר"א שאין זה מטמא משקה, כן הלשון בהתוספתא ר"נ מודה דלר"א ד"ת או שמ"פ טמא אבל לא משום גדר משקה כמו שסובר הת"ק שאין זה מטעם משקה אבל הוא טמא רק לא טומאת משקה רק טומאת אוכל כמו הדבר שיצא ממנו דממנו יצאתו ונשאר שמו עליו זנ"מ בזה דבעי הכשר ולהכי א"ר נתן דוקא אם נתן לתוכו מים דמ"פ שיצאו מעצמן מוחל בעלמא אבל אם סחטן דין אוכל להם דבעי הכשר, והרמב"ם פוסק בזה כר' נתן אליבא דר"א כמו שאבאר, ואפילו להחכמים דסוברים דהולכין אחר הרוב אין טעמם לטהר ולהקל, אדרבא ר"א נתן לו דין אוכל והם סוברים דהולכין אחר הרוב ואם רוב משקין טומאת משקין להם דזהו להחמיר דכט"א בעינן רביעית ובמשקין די בכ"ש וכן משקין הוי תחילה, ויראה כת"ר דלא בתוס' ולא בירושלמי ולא ברמב"ם לא הוזכר הולכים אחר הרוב לטהרו רק הולכים אחר דר"א סובר דמ"פ דין אוכל להם גם אחר שיצאו וחכמים סוברים דאם הרוב הוא ממשקים אחרים בטל הוא לגבי הרוב.

(ד) וכן מבואר בירושלמי תרומות שם דלר"נ

טעמו דר"א טמ"פ מפני שזה חלק הפרי והוי כמו אוכל ודוקא ע"י הכשר, על דעתו דר"נ ר' מאיר ור' אליעזר בן יעקב ור"א שלשתן אמרו ד"א ר"נ דו אמר אין מ"פ בטלוי לעולם ראב"י דתני ראב"י אומר ציר שנפל לתוכו מים כ"ש טמא, וחזון אמר טעמא דר"א מכל משקה אשר ישתה, וכוונת הירושלמי בזה דאומר דלר' נתן שלשתן אמרו דבר אחד היינו דלראב"י אין מ"פ נחשבים משקה רק חלק מהאוכל וכמו דר"מ סובר דאין מ"פ בטלים לעולם היינו אחר שיצאו מהאוכל דין האוכל עליהם וכן לפי הירושלמי דעתו של ראב"י בציר שנפל לתוכו מים דטמא דהציר דין של אוכל יש לו ורק ע"י הכשר מים טמא וזהו שיטתו של הירושלמי, ובוזה אפשר ליישב השגת הראב"ד על הרמב"ם פי"ד מהל' ט"א דפסק ציר טהור שנפל לתוכו מים כ"ש טמא הרי הכל משקה ומכשיר ומטמא טומאת משקין ע"כ והשיג הראב"ד מהא דבכורות כ"ג דהטעם הוא לפי שנחשדו להעריב בצירן מים עד מחצה ונמצא שהם טמאים וכן השיג על הרמב"ם בזה שמחלק שם בין מים לשאר משקין וכתב הראב"ד אין זה לא במשנה ולא בתוספתא אלא ר"מ סבורא ליה ואין הליכה כר"מ: ולדעתי נראה דמקורו של הר"ם ז"ל הוא מן הירושלמי שהזכרתי דאומר דר' אליעזר בן יעקב קאי בשיטת ר' מאיר ור"א דבכל דבר הנפרש מאוכל דין אוכל לו לקבל טומאה כמו ר"א אומר גבי מ"פ ור"א גבי ד"ת כן ראב"י גבי ציר טהור דלאחר שנפרש מן האוכל דין אוכל לו דמק"ט רק ע"י הכשר ולשיט' הירושלמי לא בענין לאוקימתא דהגמ' בכורות כ"ג משום דמערבין בציריהן מים ויש פלוגתא בזה בין הבבלי והירושלמי ולהכי הר"מ פוסק כר' מאיר משום דראב"י קאי כוותי' ומשנת ראב"י קב ונקי, ומזכרת הוא החילוק שמחלק הרמב"ם ז"ל בין מים לשאר משקים דדרך לערב מים בציר ולהכי נפל מים לציר הוכשר ועוד דין אחר בציר דבאוכל שהוכשר הרי אחריו ההכשר דין אוכל נשאר לו אבל בציר דבעצמו הרי משקה רק מצד משקה א"א לו לק"ט אבל אחרי שנפל לתוכו מים הלא מצד המים נעשה למשקה להכי פסק שם הר"ם הרי הוא הכל משקה ומכשיר ומטמא טומאת משקין, אבל בנפל לציר שאר משקין

הג"ש ובמקום דליכא גם הדין והג"ש כמו גבי דם ירוק הרי הוא הוי כמו משקה סרוח דלא מכשיר ומטמא ולא מהני גם מהשבתו עיין בירושלמי תרומות שם ובתוספתא ובבב' פסחים.

היום בן ציון נטולוביץ,

רב אב"ד בהאריספורג, מלפנים רב בשאדאוואה.

סימן פד

בענין זכין מאדם

(הגישך מה"ה חוברת ח' סימן ע"ב).

אלא אי קשיא לי הא קשיא לי מדברי הרשב"א בעצמו, אם נימא הטעם דבתרומה בעינן דוקא שליחות ולא זכיה משום דזכין מאדם לא אמרינן מהראוי היה הדין נתן היכא דבעל הכרי גילה דעתו מקודם שרצונו כל מי שירצה לתרום יבא ויתרום דנ"כ לא מהני משום נהי דגילה דעתו בזה אבל מ"מ כיון דלא שרי לשליח באנו מטעם זכיה, וזכיה לא מהני, והרשב"א בעצמו כתב בנדרים ל"ו הא דאמר ר' יוחנן הכל צריכין דעת קשיא להו הא דאמרינן בקידושין בהמה שנמצאת מירושלים למגדל עדר זכרים עולות והתם לא ידעו בעלים מאן נינהו אלמא אין צריך דעת ותירצו דהתם כיון שנאבד דעת הבעלים היא שכל כהן הרוצה להקריב יקריב וכדאמרינן לקמן גבי תרומה כל הרוצה לתרום יבא ויתרום ואפילו יש כהן שמודר הנאה חברו ממנו אפילו הכא יכול להקריב כיון שלא עשה אותו שליח ממש וכדאמרינן לקמן גבי תרומה, ומדכתב הרשב"א דלאו שליחות נמור הוא משמע דרק גילוי דעת הוא ובב"ז מהני בתרומה מטעם שמגלה דעת ומצד זכיה באנו וא"כ איך יוכל להפריש מצד זכיה הא זכין מאדם לא אמרינן אלא נלפענ"ד לומר כוונה אחרת בדעת הרשב"א דאם נימא כסברת הקצה"ח בדעת הרשב"א דהכל תלוי הדבר דזכין מאדם לא אמרינן בתורם משל בעל הכרי על של בעל הכרי וזה ידעינן מאתם גם אתם, אבל עכ"פ לזכות מיקרי מה שתורם משלו על שלו א"כ בהוו אמינא דהמקשן שמקשה מזה על אביו דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש וכי

דהרי לא הוכשר משום דאין דרך לערב והוי שלא ברצון הבעלים ורק טומאה מצד המשקין שנפלגו ולהכי פסק דין רוב שהולכין אחרי הרוב, וכן גם נבי מ"פ כוונתו דמים דרך לערבן והוי ברצון ומוכשרים ע"ז המ"פ, אבל אם נתערבו בשאר משקין שאינן לרצון הבעלים וליכא בהם משום הכשר רק הולכים אחר הרוב אם הרוב הוי מיטאר משקין מק"ט מצד עצמם.

וכזה שבארתי אמרתי ליישב דעת הר"ם ז"ל בזה דפסק ציר חגב טמא דאינו מכשיר אבל מתטמא טומאת משקין, והראב"ד השיג עליו דמ"ש טמא מטהור וציר הגבים טמאים כמו טהורין ודוקא על ידי מים ובירושלמי נשאר בכעיא, ולפי שבארתי דשיטת הרמב"ם הוא כמו בירושלמי לר' נתן דדבר הבא מן האוכל דינו כאוכל בכל דבר לכהן הו' משקים, ולהכי מחלק הרמב"ם שפיר בציר הבא מחגב טהור דהאוכל הוא טהור לכן בעי הכשר וגם הציר בעי נתינת מים אבל ציר מחגב טמא כיון דהוי כמו האוכל וחגב טמא הרי הוא טמא ושכן הציר הבא ממנו ג"כ טמא וטומאתו ט"מ הוא דהרי במציאות מיטקה הוא.

ומה שהשיג עלי מדם ירוק ומקושת הס"ט אמכ"ת דכרי הרי הוא רק בדם קדשים וכן במ"פ דבמציאותן הם משקה רק דמשום לתא דקדשים משום שאינו נשפך כמים אינו מכשיר אבל במציאותן הרי הוא משקה דראוי לשתיה אבל בדם ירוק הלא החסרון בעצמותו של דם דעל דם כזה אינו שם משקה מצד מציאותו או דלא הוי דם הללים ודם נידה גופא היא משום דנפקא בתוספתא דשבת פ"ה הובא בתוס' נדה י"ט דדם הוא משקה, אבל דם ירוק דלא הוא משקה מצד עצמותו מאי מהני בזה הכשר, והוי כמו דם אדם דמבואר ברמב"ם פ"י שם דדם אדם דוקא בהוציאו לשתיה מכשיר אבל בהוציאו לרפואה אינו טמא ואינו מכשיר דהחסרון הוא מצד עצמותו ואינו דומה בזה לא למ"פ ולא לר"ק דהוי משקה מצד עצמותו ורק הדין שולל ממנו דין משקה לענין טומאה ואין זה שייך לומר דלא גרע מאוכל דע"י הכשר יקבל טומאה אבל במקום דהחסרון דהדבר במציאות לא הוי משקה רק הדין מחדש טומאת משקה לדם נדה ע"י

נמצא יפות מהן תרומתו תרומה אמאי בעידנא דתרם הא לא הוה ידע ולבאורה מה קשה הא הכא אתי לן מטעם זכייה ובזכייה בוראי לא יאמר דזה תלוי ביאוש שלא מדעת, אלא ע"כ צ"ל דהסוגיא דבבא מציעא סברי דליכא שום זכות בהפרשת תרומה משלו על שלו אלא משלו על של חבריו איכא צד זכות מטעם שמרויח התבואה אבל משלו על שלו ליכא שום זכות אדרבא קצת חוב איכא בזה מה שאדם רוצה לעשות המצוה בגופו וזה הוא נגד סוגיות הש"ס קידושין נ"ב דאיכא מצוה בהפרשת תרומה ואיכא נמי זכות אבל כאן סובר הגמרא דליכא שום זכות וכבר ביאר לנו המחנה אפרים בהלכות זכייה סימן ו' דג' חילוקים ישנו בזכייה הא' מידי דהיא זכות נמור בזה אפילו אם צווח אחר כששמע ואמר שאינו רוצה בכ"ז הוא זוכה וה"ג הוא דאיכא צד זכות וצד חוב כגון מתנה משום שונא מתנות בזה כששמע ונתרצה זכה אבל אם לא נתרצה לא זכה וה"ג הוא דאיכא צד חובה אצל כל אדם בזה לא מהני אפילו כששמע ונתרצה לא אמרינן דזכה למפרע אלא בזה צריך לבא לדין שליחות שיעשה אותו לשליח לזכות בעבורו והכא בהפרשת תרומה ליכא צד זכות וליכא צד ריוח ממון אדרבא איכא נ"כ צד חוב כמה שאדם רוצה לקיים המצוה בגופו וכיון דליכא כאן זכות אנו צריכים לבא לידי שליחות והיינו כששמע ונתרצה לקבל הדבר אז צריכין אנו לבא ולומר איגלאי מילתא למפרע דנעשה שליח בעבורו מעיקרא וזה לא אמרינן, היוצא לנו מדברינו הוא כך בהפרשת תרומה דליכא שמה שום זכות והיינו משל בעל הכרי על של בעל הכרי בזה אנו צריכין לבא מפני שליחות משא"כ משלו על של בעל הכרי דבזה איכא הרווחת ממון זה מיקרי זכות, ולא בעינן שליחות, וזה הוא כוונת הרשב"א הא שליחות אינו מדין ניחא ליה הוא דמדין ניחא ליה הוא רק בזכייה אבל היכא דליכא זכות, בזה הדבר, אנו באים מטעם שליחות מה אתם לדעתכם וכו' וזה הוא הנלפענ"ד בכוונת הרשב"א ועפ"י האמור די"ל דזכין מאדם נ"כ אמרינן תתעורר הקושיא מרוע אמרינן לשיטת ר"י ברזולי דאביו יכול לקדש אשה בעבורו מטעם זכות היינו לבנו הקטן, ואמה או

אביה אחר שיצאת מרשות אביה שמקבלים קידושין בעבורה הוי רק מדרבנן ויוצאת במיאון, ואם בקטן אמדו דהוה קידושי מדאורייתא מהראוי היה לנו לומר בקידושי קטנה שיהי קידושיה דאורייתא אחרי דתקנו חז"ל קידושין מדרבנן מטעם שלא יהי' בנו ישראל כהפקר ויהי' לפנויה למגן למחסה, ואמרת דבקידושין כתיב כי יקח ולא כי תקח ולכך לקדש אשה בעבורו הוה זאת זכין לאדם וכנגדה הוה זכין מאדם ולא מהני כאשר נדפס בהפרדס ח"ה ח"ה אמנם עכשיו ביארנו דיש לומר זכין מאדם נ"כ הדרא קושיא לרובתא ונ"ל לומר בזה דבר חדש ובוה יהי' מתורץ הקושיא הנ"ל דהנה אמרינן בקידושין צריך להיות בפני עדים והמקדש בלא עדים לאו כלום הוא מטעם דהוה דבר שבערוה ובמקוימו דבר דיבר הכתוב ונ"ל דכל עיקר דבר שבערוה הוה רק מצידה משום דהיא נאסרת לעלמא והוא אינו נאסר ומה שהוא נאסר בקריבותיה והיא אסורה בקרוביו זה הוא רק משום דידה מה שאנו צריכים עדים בקידושין אינו אלא מצידה ולא מצידו ואם כי ראתי באבני מילואים סי' כ"ז שכתב להיפך מדברינו שהוא כתב דכל עיקר דבר שבערוה הוא מצידו משום דכתיב כי יקח ולא מצידה דהיא רק מפקרת את דעתה נגדו הנלפענ"ד דאינו מוכרח דבריו ואם כנים אנחנו בדברינו יהי' ניחא בטיב טעם ודעם דברי הרשב"א בריש האיש מקדש, שליח דידה צריחה למנותו בפני עדים אבל שליח דידה אינו צריך למנותו בפני עדים אלא כל ששניהם מודים שמינוהו את האיש לשליח סגי ליה וכן כתב הרמב"ם בפ"ג מהל' אישות והר"ן בקידושין ריש פ' האומר כתב כיון דבקידושין צריך עדים דילפינן דבר דבר ממון ולא מהני הוראה דידהו משום דמחייבו לאחרינא הלכך כשם שבקידושין צריך עדים כך שליחות בקידושין צריכים עדים לא שנא שליחות דידה ולא שנא שליחות דידה אמנם לפי דברינו ששערנו לומר דרבר שבערוה אינו אלא בדידה דהיינו מצידה ולא בדידה מצידו א"כ יש לנו לומר ררך מרווח לומר החילוק הוא פשוט דהיכא דהיא עשה שליח ושלחו של אדם כמתו ולכך צריך עדים דדבר שבערוה היא מצידה משא"כ בשליח דידה דמצד הבעל ליכא

מוסיפים קדושה להעלות כהן הדיוט למדרגת כה"ג ע"י שלובש בגדי כה"ג וז"ל.

ובעיקר דברי בתר"ה שכתב לתרין שיטת רש"י דמנחה משקדשה בכלי נפסלה ביוצא והקשה מתוספתא דמנחות פ"ה דקאמר שם קמין עד שבהיון יחזור ויקמיוז בפנים והלא כבר נפסלה ביוצא ותירין דקמין עד שבהיון קאי על הכהן שבעו' ישחקן יהו' בפנים משום שבגדי כהונה מוסיפים קדושה וזה אין מקדשו רק בפנים האמת שהדין מבואר בכ"מ שב"ש אין מקדשים רק בפנים אבל בגדי כהונה אף דמקדשין הכהן לעבוד לא משמע עוד דהוי בגדים כ"ש ולא מקדשים אלא בפנים ובאמת כן הוא שיטת הריטב"א דבגדי כהונה לא הוי רק קדושת בדיק הבית וקדושת דמים יעו' במ"ל מהל' כלי המקדש ואף לשיטת התוס' קדושין דף נ"ד ד"ה כתנות כהונה שבגדי כהונה הם כ"ש אבל הדין דכ"ש אינו מקדשין רק בפנים הלא הוא רק בדברים הנקרבים בפנים אבל לא בדברים שאינם נקרבים ובודאי לא שייך לומר בכהן המקודש

בבגדים אם יצא לחוץ שנפסל ביוצא כדון דבר המקודש בכ"ש שלאחר שנתקדשה בכלי נפסלה ביוצא ובודאי קדושת כהונה עליו אף שיצא בחוץ מלובש בהבגדים דבכל זמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם ואין חילוק בין פנים לחוץ עיין במתני' דפרה פ"ד מ"א דפרת הטאת מחוסר בגדים פסולה ובפירוש הר"ש משום דכתיב ולקח אלעזר הכהן מדמה הכהן בכהונו והיינו דהבגדים מקדשים אותן ככהונתו לעשות הפרה והלא נקרב מכהוין ואין מקדשו ואף דקידוש ידים ורגלים הוא משום דמקדש עיני עבודת פנים יעו' בזבחים דף כ' אבל זה הבגדים הלא פו' מקרא דבעו' בגדים מדכתיב הכהן והיינו דמקדשים אותו והאיך מקדשים הבגדים לכהן זה אם הוא בחוץ והלא הוי כלא לבש כלל בגדים כיון דכלא"ה אין הבגדים מקדשים אותו וברור דבגד"כ אשר הוא רק לקדש הכהן הוא אפי' אם הוא בחוץ.

אבל תירוצו של בתר"ה דקמין עד שבהיון יחזור ויקמיוז בפנים שכתב בת"ה שקאי על הכהן אם הוא בחוץ י"ל שפיר דקאי על הכהן אבל לא מטעם בגדי כהונה נפסל דבקמיצה הלא הדין אם נקמין יושב עומד ע"ג כלים וכו' פסול יעו'

לדבר שבערוה ולכך לא צריך עדים גם במינוי השליחות, והנה הרמב"ם כתב בפ"ו מהל' גירושין הלכה ט' קטנה אינה יכולה לעשות שליח קבלה מפני ששליח קבלה צריך עדים ואין מעידין על הקטן שאינה בן דעה גמורה, ולפי זה ניחא דאב שקבל קידושין בעד בנו הקטן ומצד המקדש ליכא לדבר שבערוה ואין צריך עדים אלא מצידה והיא גדולה היא ולכך הוה קידושין גמורין מן התורה משא"כ היכא שהיא קטנה והאם מקבלת קידושיה בעבודה ואז צריכין אנו לכא לדין עדים והיא שהיא קטנה ואין מעידים על הקטן ומחוסר עדים ולכך לא הוה קידושיה קידושין.

אהרן זאלמאנאוויץ,

רב במאנטרעיל, קנדה.

סימן פה

הנוף כהונה

בהפרדס ח"ד ה"ג ראיתי שהעיר הרב הגאון הגדול ר"א סילבער שליט"א בנדרון אם התנוף של כהונה גדולה סני בלבש בגדי כה"ג או דבעיני קדושת פה דודאי בגדי כהונה מוסיפים קדושה בכהן והביא בתר"ה ראיה לזה.

והנה בתוס' יומא (דף י"ב) ד"ה כה"ג וכו' מבואר דגם שיטת הבבלי דכה"ג מתמנה בפה ומסתלק בפה כשיטת הירושלמי והוא 'משום גוה"כ ואין הבגדים לבר מקדשין הכהן לעבוד עבודת הכה"ג — והנראה בעיני לומר דודאי הבגדים מוסיפים קדושה להכהן כדאמרינן בכ"מ בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם ומבואר בתוס' זבחים (דף כ"ד) ד"ה הואיל דבגדי כהונה מקדשים הכהן לעבוד ויעו' ברש"י זבחים שם שכתב הכהן ככהונו דכלא בגדים לא חשוב כהן הינו לעבוד עבודה יעו"ש אבל אין סברא לומר דהבגדים יקדשו כהן הדיוט לעשותו כה"ג דהשמונה בגדים או האבנט אינו יכולים לעשותו לכהן גדול רק כמו דהארבעה בגדים מקדשים כהן הדיוט לעבוד עבודה כ"כ מקדשים הכ"ג לבגדים להכה"ג לעבוד עבודה אבל הבגדים אינם

הנ"ל כתבתי ליישב עפ"י מה שהעירני מכבר הרה"ג מנחם זעמבא שליט"א מפראנא ורשה. ואחר זה ראיתי נדפס בשמו באיזה ספר ליישב קושיית התוס' מנחות ד' דף פ"ט דלמה לא ה' בקושיין הושמן במנורה ועי"ש ובצ"ק על מנחות ותירוץ לפי"מ דאמרו' בסוטה (ד' דף י"ד) דדמ ה' מקדשין אותו כ' פעמים בסכין וקבלה ועי"ש ובתוס' מנחות ד' דף י"ד כ"ב ו"ל במנורה דה' מקדשין השמן במנורה דה' כ"ש ומקודם ה' מקדשין בהצני לוג ולפי דבריו הארכתי רב בספרי פרי שלמה ח"א סי' ו' ולפי"ז ו"ל דהתו"כ דפוסל דהרליקו בחוץ והכניסו לפנים הוא משום דהמנורה ה' מקדש להשמן ואינו מקדש רק בפנים בעזרה להכי פסול משום דתחלת הדלקה ה' בשמן שאינו מקודש אבל הרמב"ם ז"ל הרי קאי רק על הדלקת נר דאסור לכנס להיכל והוציאו לחוץ קאי שהוציאו מהיכל להעזרה ובעזרה שפיר השמן מקודש להכי כשר ההדלקה ויש להאריך בזה.

ובאמת לפי דבריו התו"כ דפסול אם הדליק המנורה בחוץ צ"ע לי במנחות דף ט' דס"ל לר"ל מרכהונה לא בעי פנים נמו לא בעי הלא הדלקת מנורה דלא בעי כהונה דלאו עבודה ואפי"ה בעי פנים ועי"ש בתוס' ד"ה ומדכהונה לא בעי' מה שכתבו ליישב משחיטה דלא בעי כהונה ובעי פנים משום קבלה או יטכן מיני דמים ועי"ש והדלקה ל"ש זה ואעפ"כ בעי' פנים ומדוע לא נקשה התוס' באמת מהדלקת מנורה וצ"ע.

מאיר פלומענפעלד.

רב בבית הכנסת צמח צדק, גוארק נוי זשורדוי.

סימן פו

בענין לחמי תודה

(המשך מח"ה חוברת ז' סימן ס"ד).

והנה כנראה העיקר כתי' השני של התוס' וכגירסא הב' דאביי סבר תפיש ולא נפיק לחולין (עין דש"י שם מ"ז ע"א דגירסא הראשונה שבוש ועיין שטמ"ק שם), ואם לתירוצם השני

מנחות דף ו' והוא משום דלפינן בזבחים דף כ"ד שלא יהי' דבר חוצץ בינו לבין הרצפה יעי' רש"י במנחות וזבתוס' בזבחים שם שכתבו דרצפה מקדשת לעבוד עבודה דאינו יכול לעבוד במקום אחר יעי"ש ולזאת אם הכהן עומד בחוץ וקמץ פסול הקמיצה משום דבעינן שיעמוד על רצפת עזרה ובמקום אחר אם עומד פסול וז"פ.

ובזה י"ל סברת התוס' יומא דף מ"ב וזבחים דף ט"ו שכ' דשחיטה לאו עבודה אף לשמעון התמני דצריך שיהי' ידיו של שוחט לפנים מהנשחט משום דבקבלה בק"ק צריך שיהי' עומד המקבל בצפון ובשחיטה לא בעי' שיעמוד השוחט בצפון ועי"ש והוא ע"כ לא כסברת כת"ה משום דבגדים לא מקדשי לכהן לא הוי עבודה הלא בזה אם הכהן בעזרה הלא מקודש שפיר רק משום דרצפה מקדשת לעבוד עבודה ובקבלה חוץ דבק"ק צריך שיהי' המקבל בצפון והיינו ברצפה שבצד צפון יקדשו לקבל הרם של ק"ק ובשחיטה לא בעי' שיעמוד בצפון ויקדשו שם הרצפה לישחוט והוא משום דלא הוי עבודה ולא בעי' שיהי' מקודש ודו"ק.

ובזה הענין שראיתי שכת"ה שליט"א רוצה ליישב הרמב"ם ז"ל בפ"ט מביהמ"ק שכ' לפיכך אם הוציאו חוץ מדליק זר ומקשים עליו הלא הדלקה במקומה בעי' וכן הקשו מתו"כ ותירוץ שהוציאו הפתילות לחוץ ומדליק ומזה דאמרינן ביומא דף כ"ד הדלקה לאו עבודה מוכח שבחזו כשר המדליק לעמוד להכי לא הוי עבודה תמהתי מאוד מהיכן יצא לכת"ה למוד זה שככה"ג יהי' כשר הלא התו"כ בפ' אמור יליף זה מרכתיב יערוך את הנרות לפני ד' שלא יתקן מבחוץ ויכניס יעי' במנ"ח ומצוה צ"ח ובודאי כהונה שגוף הדלקה יהי' בפנים ולא בלבד משום דהדלקה עושה מצוה והוי כמו קטורת דאמרינן ביומא דף נ"ג ונתן את הקטורת על האש לפני ד' שלא יתקן מבחוץ ויכניס יעי"ש ובודאי אם הוציאו המחתה לחוץ ונתן הקטורת פסול ורק דנתינת הקטורת על האש צריך בפנים וגם במנורה צריך ההדלקה בעצמה להיות בפנים ולא משום דמנורה מקומה בעי' ובכהאי גונא שעשה פתילה אריבא הלא ההדלקה הוא בחוץ.

וגוף דבריו הרמב"ם שהקשו עליו מתו"כ

עזרה ל"ל לרש"י לרחוק ולפרש "דהתם לא מקדשא לי' שחיטה" משום דבמקום כזה ק"ק נפסלין, הלא כיון דע"כ כבר נאפו בעזרה א"כ הלא הן גופן נפסלו, לדידי' דמקדושת כלי איפסל ביוצא כדלעיל. וכאן בודאי אין לפרש עפ"י החידוש של כתר"ה דמיירי דהקדיש הקמח קדושת דמים ושוב התנה שלא יקדש הכ"ש דהא כ' רש"י שם בדר"ה לחמי תודה משהוקדשו בפה קדשו קדושת דמים וכו' ושחיטת הזבח מקדשתן לגופן וכו' עכ"ל ולשון משהוקדשו, דקאי על החלות, משמע דכבר נאפו קודם קדושת דמים, וע"כ נאפו בתנור חול דאל"ה הדרא קושיית כתר"ה לרובתא איך הכניס חולין בעזרה, הרי דגם רש"י סובר דאפשר לאפותן בחוץ ואחרי שנעשו חלות מקדשן בפה ק"ד והזביחה מקדשתן קה"ג, וכך יתפרשו גם דברי המשנה במנחות לפי אוקימתא דר"י דלחמה חוץ לב"פ לא קדש, היינו לא קדש קה"ג כלל כדפירש"י בפסחים שם, והטעם משום דלא הו' במקום הכשר בשעת זביחה וגם לא היתה האפייה בתנור קודש ומהיכי תיתי דליקדשי קה"ג, ומשמע דאף על פי כן אלמלי היו בשעת זביחה אבית פאני היו מתקדשים אע"ג דכבר נאפו בתנור חול וקוי"ל בזה בר' יוחנן בלחמי תודה (אע"ג דבלה"פ וב' הלחם לא קוי"ל בר"ש דקסבר דכשרות בעזרה וכשרות אבית פאני) ועוד דאפשר גם ר"ל יודה דא"צ אפייה בתנור עזרה אלא דקסבר דבעינן על בסמוך בשעת זביחה, וכן משמעות הגמ' להדיא לפי שיטת רש"י.

וגם מרש"י פסחים י"ג ד"ה איתא משמע ג"כ דאפשר לאפות לחמי תודה בחוץ וא"צ לקדש הקמח קדושת דמים ולאפותן אח"כ בעזרה אלא דמקדש החלות בק"ד אחרי שנאפו בחוץ דכתב שם בזה"ל "משעה שאמר הרי אלו לתודתי הוקדשו", ולשון "הרי אלו" (עיי"ש דרך הגירסא הנכונה) קאי על החלות, וע"כ נאפו בתנור חול כמו שהוכחנו דאל"ה כיון דנאפו קודם קדושת דמים (דהא רק עכשיו מקדשם) הוי חולין בעזרה. ועיין תוספות מנחות מ"ו ד"ה ואיזו כ' שם להדיא דכבר פשוט וברור דלחמי תודה אין להם תנור, ושיטת התוס' שם אזלי לפי גירסא השני' המקוימת ברש"י מ"ז ע"א בפלוגתא דאביי

נימא דאידחו מסברתם דתלי בזה משום דאיקרו מנחה ונימא דלא תלי בזה כלל ולא מהני פדיון גם נבי לחמי תודה משקדשו בכלי (ועיין מנחות ק"א ע"א "דלא אשכחן" פדיון מכלי שרת), אז הדרא קושייתנו לרובתא.

אמנם כל אלה הקושיות רק אם נימא כסברת הרב וכו' רודערמאן שליט"א דמדויק מרש"י פסחים ל"ז דלחמי תודה בעי תנור קודש וכמו שהבין גם הגדול אחד שהק' בשמו, אבל מאן לימא לן דבעי תנור קודש כלל, ובאמת גם דעת רש"י דאין צריך תנור עזרה וכמו שאבאר עוד בע"ה, והא דכתב רש"י שם בפסחים דבתנור עזרה היו אופין בכל יום לחמי תדה ומנחות לאו לעיכובא אלא דכיון דכשרות גם בעזרה מסתמא רובן היו בעזרה אבל כשרות גם בחוץ, וכמו דעת ר"ש (במנחות צ"ה) גבי ב' הלחם דכשרות בעזרה וכשרות אבית פאני, כך יהי' לדידן גבי לחמי תודה (ואע"ג דברש"י פסחים שם הוזכרו לחמי תודה ומנחות ביחד אין זו ראיה דלמא האי כריני' והאי כריני') ועכצ"ל כן מכמה טעמים דהא ר"י ור"ש (שם צ"ו) פליגי בגמרא גמירי לה דמר גמיר מרבוי' כך וכו' וכיון דלה"פ וב' הלחם גופא גמרא גמירי, ואפי' מנחת מאפה תנור דהזכר תנור בקרא כ' התוס' זבחים צ"ו ד"ה ה"ג דהיא גופה לא ידעינן לרבנן דר"ש אלא דגמר מלה"פ וב' הלחם (ומסתמא סברתם דלא כתיב בקרא עשה בתנור עשה במרחשת, עי' תוס' מנחות ס"ג ד"ה וכשרות) וא"כ מהיכי תיתי לן לומר גבי לחמי תודה דכבר דלא אישתמיט בשום דוכתא בש"ס דליבעי תנור, ומנ"ל לרש"י לחדש בדבר זה, דלמא היכי דלא גמיר לא גמיר.

ומפלוגתת ר"י ור"ל שהבאתי לעיל משמע להדיא דפליגי רק אי צריך שיהי' הלחם בעזרה בשעת הזביחה דלר"י סני אבית פאני ואפי' לר"ל דבעי על בסמוך לא קאמר אלא שיהיו בעזרה בשעת הזבח אבל אפי' בתנור מאן דכר שמו', ואדרבה בשם ראוי' מנחת דאפי' לדעת רש"י לא בעינן אפי' בעזרה, דבפסחים ס"ג ד"ה בית פאני פירש"י "משום דאינו מקום אכילת קדשים קלים ואם יצאו שם נפסלין ביוצא ומשו"ה התם לא מקדשא לי' שחיטה" ואם איתא דבעי תנור

סימן פז

קבוע דאורייתא וקבוע דרבנן

(המשך מח"ה חוברת ז' סימן ס"ה)

ואשר לתירוצו של הרה"ג רצ"מ רונבלום על קו' החו"ד הנ"ל, הנה מה שכתב בראש דבריו שלרעת הרשב"א דס"ל דהיכא שלא נתערבו אף שלא ניכר דמקרו קבוע דאורייתא ממילא גם בחמשה עורות שרק העורות נתערבו ולא הפסחים הו"ל קבוע, שפיר תירץ אף שלכאורה גם בזה היה מקום לדון ולומר דמאחר דהב"ח שהוא מריה דרינא בחדוש זה לא אמר את דבריו כי אם ב' תנויות ובכל אחת יש בהמה אחת ונמצא ריאה אחת טריפה באופן שיש חנות אחת ודאי טריפה אך שלא ניכר האיסור (ב"ח בסימן ק"ו) אבל בתערובות בהמות גם הב"ח מודה דלא נקרא קבוע (ע' ב"א בשער הקבוע מעי' ג' בסופו) ולפי"ז בה' פסחים שכולם נמצאים בעזרה וברשות אחת אפשר שגם זה דומה לתערובת בהמות כיון שאין רשויות מחלקות, אך על זה יש לומר זיל בטר טעמא דכיון דהטעם בחנויות היכא שלא ניכר האיסור שיש לזה דין קבוע הוא כסברת הב"א דכיון שאינו עתיד להתערב בשר של חנות זו בבשר של חנות אחרת לא שייך בזה בטול א"כ מילא גם בפסחים דאעפ"י שהכשבים הם ברשות אחת, בעזרה, אבל הרי אינם עומדים להתערב כי הרי הפסח אינו נאכל אלא למנויו ומאחר דאינם עומדים להתערב לא שייך בהם בטול, ובפרט לפי דברי הדרמי תשובה שהרב הכותב הנכבד מביאו בסוף דבריו בשם הפוסקים דלאו דוקא תשע תנויות אלא אפילו מונחים בחנות אחת רק כל אחד מונח במקום מיוחד נקרא ג"כ קבוע ושפיר תירץ הרב נ"י.

אך מכיון שאנו באים לידי כך אין אני רואה בכך שום צורך לעשות בזה ענין של "לשיטתו" דאז זה יתכן רק לשיטת הרשב"א ולא לשיטת הר"ן אשר עמדתו ברין הזה של קבוע באינו ניכר האיסור איננה ברורה לנו וכמו שהרב הכותב בעצמו העיר על זה. ולרעתי אין צורך בזה דמכיון שאנו מוכרחים לבא אל הסברא דכאן לא שייך בטול מטעם שאין סופו להתערב הרי יתכן גם

ורבא דלאבבי תפוס ולא נפיק לחולין ולרבא לא תפוס (ועיין שטמ"ק מ"ז ע"א אות ב' מביאים הדיחוי הא' של התוספות דלעיל ואח"כ התי' השני וכתבו בתי' זה דלפירש"י ניהא) נמצא דדבריהם של התוס' דהכא הוי אליבא דרש"י, והגם ראין זה מכריח אותנו לאמור דמ"ש התוס' שם דלחמי תודה אין להם תנור מוכרחים לומר כן גם לרש"י, עכ"פ מהראיות שהבאתי לעיל מבואר להריא דגם הוא ס"ל כן, ושימת רש"י ורמב"ם תואמים יחדיו, ועלינו להשוות דעותיהם בכל מאי דאפשר ואין להמציא פלונתא.

והשתא דאתית להכי א"צ לרחוק ולפרש מתניתין דפסחים ל"ה כמ"ש כת"ר דמיידי דהקדיש הקמח ק"ד והתנה אח"כ שלא יקדש הכ"ש קרושת הנוף, דבאמת מיירי במתני' דלא נאפו בעזרה (ואין להרכיב דברי רש"י שם ל"ז ד"ה בתנור אדברי רש"י שבמשנה דהא בארנו דכשרות גם בחוץ) וממילא לא היתה כאן קרושת הנוף כלל אפילו בלא שום תנאי, ולא עוד אלא שאפילו קרושת דמים לא היתה כאן, ורש"י במשנה (בר"ה אין יוצא) כיוון לשני דברים אלו, דבמ"ש "אפילו לא שחט הזבח" כונתו דלא היתה קה"ג, ובמ"ש "ולא קרא שם עליהן" כונתו דלא היתה ק"ר, דאפילו פדיון אינו צריך ומ"ש הנאון רודערמאן שליט"א דעדיון פש גבן לבאר דברי רש"י שכ' דלא קרא שם עליהן, באמת אין צורך להביא מפרחק לחמו, דכונת רש"י פשוט כמו שכתבתי, ודברי רש"י אלו שבכאן עולים בקנה אחד עם פירש"י לעיל י"ג (בר"ה כשרות) דמשעה שאמר הרי אלו לתודתי חל עליהם "שם" הקדש (והינו דיצטרכו עכ"פ פדיון כמו כל ק"ר) משא"כ במשנתנו, ולכן מסיים רש"י (במשנה שם) "אלא רעשאן לדעת כן", ר"ל דלא הקדישם אפילו בקרושת פה ורק דעתו היתה לזה, ורק אחרי אפייתן יוקדשו ק"ד (ע"י עצמו, או ע"י הקונה בעשאן למכור) ובשחיטת הזבח יוקדשו קה"ג, ולפ"ז ממילא לא יקשה מה שהקשה בשם גדול אחד, ודו"ק, והנלע"ד כתבתי.

(המשך יבא).

מרדכי הירשפרונג

רב לאגוה"ק דקענטאן, אהי"א.

אינו מתבטל וחובים לפיכך לעשות פסח שני אם היתה תערובת העורות לפני הזריקה אז הרי הקושיא נשאלת מאליה איך יכולים החכמים להחמיר בדבר הזה ולחייבו בפסח שני בין דמדאורייתא מתבטל ואינם חובים בפסח שני הרי הו"ל חולין בעזרה? (וכה"ג מקשים התוס' פסחים ס"ב ע"א ד"ה כי לית ליה לפולא ופ' ע"ב ד"ה נזרק דמו והובא באחרונים) ועל כרחנו לומר שכרי לחיוב בפסח שני צריכים שלא יתבטל מדאורייתא, ולדברינו הנ"ל הכל אתי שפיר, והנלע"ד כתבתי.

יוסף מאיר מרגליות

רב ל"קהל עדת ישורן" ברונקס, נ. י.

ספרי הגאון ר' חיים העליר שלימי"א

(א) ספר המצות להרמב"ם ע"פ תרגומו האמתי של רבי משה אבן תבין שנמצא בכת"י במינכען, בתוספות הגהות מאירות ע"פ נוסח הערבי וע"פ תרגומו של רבי שלמה אבן איוב, ועוד הערות ותקונים וחדושים בשם "תוצאת חיים" מהרב ר' חיים העליר.

(ב) ספר לחקרי הלכות ח"א, בירורי דינים ועינים בחלק חו"מ.

(ג) הנוסח השמרוני של התורה, העתקה מתוך נוסח המסורה בעברית ובאנגלית.

(ד) "פשיטא" לספר פראשית הוא התרגום הסורי לתנ"ך, מועתק לכתב עברי עם הערות והגהות וביאורים מאת הרב חיים העליר.

(ה) "פשיטא" לספר שמות.

(ו) על התרגום הירושלמי לתורה.

(ז) שני קונטרסים, ע"ד מסורת הש"ס לירושלמי, המעלות לשלמה, איזו ציונים והערות לירושלמי מס' תרומות.

כל הספרים אלו יש להשיג על הכתובת:

Rabbi A. M. Kagan

4908 108th Street

Corona, L. I.

להרשב"א וגם להר"ן דאעפ"י שהם סוברים דכביש שלם לא נקרא ההר"ל ואפילו אם ימכרו שניהם דגם ענין קבוע אין כאן, לא דאורייתא (לפי שיטת הב"ח) ולא דרבנן (בספרת הפמ"ג סי' ק"ו סעיף ו"ד) אעפ"כ לא שייך כאן הענין של בטול, דלפי מה שבארנו לעיל הרי כל ענין הבטול הוא מטעם שאנו לא מחשיבים את התיבת האיסור כשהיא לעצמה רק מצרפים אותה אל הרוב ואנו תולים בכל התיבה שבאה לפיו שהיא מן הרוב הבשר, (וכבר הבאנו לעיל שזוהי באמת שיטת הרשב"א עצמו וכי מן הטעם הזה אסר לאכלן בולן כאחת דלא בהרא"ש) אבל כאן בפסחים אי אפשר לומר כן דנטולין ממנו את החשיבות העצמית שלו ונותנין לו ערך החשיבות של הרוב כי אדרבא הרי כל עיקר חשיבותו של הפסח הוא רק מפני שעומד בפני עצמו ונאכל רק למנויו ואם אתה רוצה להכשירו על חשבון הרוב הרי אתה מכניס בהכשר הזה דוקא את הפסול העיקרי שיש בו, שלא למנויו, וכלפי לייא הרי אין קטגור נעשה סנגור?

הא למה זה דומה למה שכתב הש"ך בסיומן נ"ה ס"ק י"ג נבי נשבר העצם במקום שאינו נטרף שהדין הוא באין עו"ב חופין את רובו שהבהמה כשרה והאבר עצמו אסור מדרבנן, וכתב הש"ך דאין להחמיר באבר זה בתבשיל לומר חז"ל באסור דבוק דבין, דכל עיקר האיסור הוא משום אבר מן החי והשבוהו החכמים כאלו נחתך ואיך אפשר לחשבו באסור דבוק דהוי בתרי תומרי דסתרי אהדרי, ואותו הדבר ממש בנדון דידן שכל הכשרו של פסח הוא כשנכדל מן הרוב ואתה רוצה להכשירו על ידי צרופ אל הרוב שזהו דבר הפוסל בו, ולפי זה אין, כאמור, שום צורך לתרץ על קושית החו"ד ולומר שאין כאן בטול מטעם קבוע אלא פשוט דלא שייך כאן כלל ענין של בטול כמבואר ואפילו מדאורייתא איננו בטל גם להרשב"א וגם להר"ן וגם לכל הפוסקים.

ואולם במה שמוסיף הרב הנ"ל לתרץ דאפילו אם לא נסבור כהב"ח ואין זה קבוע דאורייתא או לכהפ"ח יש כאן קבוע דרבנן וג"כ אינו בטל, דבר זה, במחכ"ת, אין הדעת סובלתו כלל וכלל כי הרי אם תבא לומר שעל סמך זה שנקרא קבוע דרבנן

מצה היפה והבריאה שבעולם
מאן מלכי רבנן

מצה הכשרה שבעולם
מצה העולה על שלחן מלכים

ושמרתם את המצות

אכלו את המצה חכי כשרה ומתודה
היחידה בעולם במינה

מאנישעוויטיץ מצה

קמה מצות, פארפעל, קייק מעהל, מצה דקה, ומצה עשירה,
האָל ווהיעט, היידישיעניק, און מצ'ה סיריעל
אפית מצות מאנישעוויטיץ נעשית תחת השגחתה התמידית של
אגודת הרבנים האורתודוכסים דארצות הברית וקנדה
יותר ממאה רבנים גאונים מכל קצוי תבל העידו בכתב כי
מצות מאנישעוויטיץ כשרות אף למחדרין מן המהדרין

די ב מאנישעוויטיץ קאמפאני
סינסינעטי, אַהייאַ.

THE B. MANISCHEWITZ COMPANY
CINCINNATI, OHIO, U.S.A.

צווייג'ס באַנקעט האַלל און באַלל רוּם

דער שעהנסטער און דער בעסטער פלאץ אין די וועסט סייד, אין דעם שעהנסטען סעקשאַן
רוזוועלט ראוד, ביי קעדזי עוועניו

פראכטפולער האַלל, און באַלל רוּם מיט די לעצטע מאָדערנע איינריכטונג, און די
בעסטע באַהאַנדלונג, פאַר חתונות, באַנקעטען, פאַרטיס, א. ו. וו.
מיט מעסיגע פרייזען

אלעס וואָס דאַרט ווערט צוגעגרייט איז ספּריקטלי כשר, מיט דעם בעסטען
משגיח ר' זעליג ראַזמאַרין, וואָס ער איז באַוואוסט ביי די רבנים, פאַר
דעם בעסטען משגיח

קומט אלע שיקאגאָער אידען, און איבערצייגט אייך

ZWEIG'S BANQUET AND BALLROOM
3146 W. Roosevelt Road Phone, Van Buren 4747

כל הנעשה בבית חרושת של
היברו נאשאנאל כשר
וזארשם פאבריק

ניו-יארק.

המה כשרים בתכלית הכשרות, ונעשים בדקדוק רב
ענייני הכשרות מהחל עד כלה.

הרה"נ ר' ראובן דיקשטיין נ"י אשר זה עשרים
שנה בהשגחתו בבית חרושת זה, וכולם היו מאמינים אותו

ככשרותו וישרתו, כן עתה עומד על המשמר, ואומר אשר כל הנעשה שמה הוא בהשגחתו
מהחל עד כלה, וכל דין סמוכי לנא.

Hebrew National Kosher Sausage Factory
 155 East Broadway
 New York, N. Y.

**למרנן ורבנן די
 בכל אתר ואתר**

איהר מעגט רעקאמענדירען מיט
 פולסטען ציטרוי די פעריהמטע
 פארעווע וועדזשמעיבעל פעטס

קריסקא -

"די קריעס פון וועדזשמעיבעל אוילען
 אין א געדיכטער פארמע".

ווייל עם אין
 כשר אין פא-
 רעווע בהכשר
 הרב הגאון
 הישיש רמ"ן
 מרגליות
 שליט"א.

**ניט צו גראב
 ניט צו דין**

דערפאר ווערט עם בעטראכט אלס די
 אידעאלע זאלץ אויף כשר מאכען פלייש.
 די גרעסטע רבנים רעקאמענדירען

דיימאנד קריסטאל זאלץ

אלס די בעסטע זאלץ נאכצוקומען די פא-
 דערזונגען פון'ם אידישען דין.

אויך צו די מישען פרענגט די פיינסטע
 טיש-זאלץ

דיימאנד קריסטאל שעיקער זאלץ

פרענגט ארויס דעם פיינסטען טעם פון
 אלע שפייזען.

Diamond Crystal Salt Co.
 St. Clair, Mich., U. S. A.

ברפום של מוינעשמער פרעס יודפס מכרמים עד עתון יומי
 זכתוכת: מוינעשמער פרעס, 711 נארד 17טע סטריט, סט. לואיס, מיזורי

בכל אות נפשך תאכל בשר —

כל הנעשה בבית הרושת של
יוראפשע סטריקטלי בשר ווארשט קאמפאני

מיני הבשר וקניקנים וכרכשאות המה נעשים בדקדוק רב בעניני הכשרות מהחל עד כלה, ומהודרים בטעם ויופי, בעלי בית חרושת המה אנשי שם, מפורסמים ונודעים לתהלה, מופלגני תורה ויראי ד', ר' שמואל דאווידאוויטש ר' ישראל פוזנער, ור' אלי' הילל, המה בעצמם מוחזקים ונאמנים בכשרותם וישרותם, ליתר שאת עומד אצלם המשיגיה המפורסם בעולם הכשרות לאיש מיוחד במינו במסצוע זו, בהשגחתו וישרתו הנעלה הר' רן תומרקין, ובהכשר הרב הגאון המפורסם במעלות ומדות תרומיות מוה"ר ישעי' קארלינסקי שליט"א וזה מספיק ומשביע רצון אלה המהדרים לכשרות מדויקת ומצוינת.

EUROPEAN KOSHER PROVISION MFG. CO.
126-128 Attorney St. New York City

בית מטבחים של

גוגעננהיים בראדערס

46טע, און פעקערס עוו. שיקאגא, איללוינאָיס.

שם בבית מטבחים זו עומדים שובי"ם מפורסמים באומנותם, הן בבדיקת הסכינים, ובבדיקת פנים וחוז, אומנים מומחים מופלגני תורה ויראי ד', שם נעשה הדחת הבשר בתוך ג' ימים כדון וכדת, הכל נעשה בהשגחה יתירה ומעולה, בית מטבחים זה עומד ברשותם של הרבנים הגאונים המפורסמים הרב ר' אפרים עפשטיין, והרב ר' אלעזר ראובן מושקין, הגיה באו שם כפעם בפעם לסדר תהלכות הכשרות בשחיטה ובדיקה באופן היותר נעלה.

GUGGENHEIM BROS.

46th and Packers Ave.

Chicago, Ill.

את זה תאכל

לאזאר'ם

כשר סאסעדוש פעקטארי

משיקאנא

כל מיני בשר ונקניקים וכרכשאות הנעשים בבית חרושת זה הוא בדקדוק רב, בעניני הכשרות מהחל עד כלה בלי שום חשש ומספוק.

בית חרושת זה עומד בהכשר הרבנים הגאונים המפורסמים שליט"א משיקאנא, הרב ר' חיים צבי רובינשטיין, והרב ר' יהודא אשעסמאן, ומלבד זה מר. לאזאר בעל בית חרושת, הוא מפורסם לאיש נאמן ומתוק בכשרות, וזהו מספיק ומשביע רצון אלה המהדרים לכשרות מדויקת ומצוינות.

LAZAR'S KOSHER SAUSAGE FACTORY

3648 W. Roosevelt Road

Chicago, Illinois

ושמים ונקניקים מלאכותיים

כל הושמים ונקניקים מלאכותיים הכשרים שנעבדים בבית החרושת המכונה וויסקינג קייסינג קארפאריי-שאן, המה נעשים בכשרות ובהשגחה יתירה לכל השנה ולפסח, ואין בהם שום חשש תערובות איסור ותערובות חמץ מהחל עד כלה.

כל החבילה בת מאה נחתמת בחתם משני צדי החבילה. וכל תיבה יש לה תג קשור מתמונה זו. ונרשם שם יום המעשה. רוב כתי חרושת של מיני בשר ונקניקים וכרכשאות המפורסמים בכשרותם בארצות הברית וקנדה משתמשים בהם.

בית חרושת זו עומדת תחת השגחתה של הרה"ג המפורסם ר' אלי' אברהם רעגענסבערג שליט"א, הוא המשגיח בעין פקחא מהחל עד כלה, וזהו מספיק ומשביע רצון לאלה המהדרים בכשרות.

THE VISKING CORPORATION

Justine 4311

Chicago, U. S. A.

ביף פריי

ראה זה דבר חדש

מעולם לא היה, כי דבר חדש ממיני בשר מעושן, כי עולם הקונים יתחילו לקנות בפעם אחת, הסחורה כמו הביף פריי שלנו אשר התחלנו לעשות זה ששה חדשים, בכל ערי

השדה, וגם הערים הגדולות כמו ניריאק וסביבותיה דורשים את הסחורה, אחרי רואם את המעטפה של ביף פריי, והנני מודיעים כי גם הסעליווליד אשר הביף פריי כרוך בו נעשה בתכלית הכשרות בלי שוב חשש שמין של איסור, הביף פריי טעמו נאה ומשובח, ויש לו ריח טוב, טובה מאד לילדים קטנים, בכל פעקערוזש נמצא פתקא מורפסת האיך להתנהג בעת מטגנין אותם.

בעד הכשרות מספיק לכל עם ישראל כי זהו נעשה בבית חרושת של לעווני'ם סיני, וכשר סמאר בשיקאגא, אשר בעליהם ומנהיגיהם מוחזקים בכשרות זה עשרות בשנים. ברוב כבוד,

סיני כשר סאסעדוזש פעקטארי -

3351 סויט האלסמעד סטריט, שיקאגא, איגלל.

את זה תאכל -

כל הנעשה בבית החרושת של

בארנעם בראדי כשר ווארשט פראדוקטען

מיני הבשר וקניקנים וכרכשאות המה נעשים בדקדוק רב מהחל עד כלה בעניני הכשרות, ומהודרים במעם ויופי, הוא בית החרושת היחידי בנוירק אשר יש לו הכשר מועד הרבנים דנוירק רבתי, הכל נעשה בהשגחתם המעולה.

BARNET BRODIE KOSHER SAUSAGE

123-5-7 Walton Street

Brooklyn, N. Y.